

Fortsatt krevende tider

Statsautorisert revisor
Nina Rafen
Styreleder i Revisorforeningen

For ganske nøyaktig et år siden skrev jeg at det var god grunn til å vise aktsomhet og være seg sitt ansvar bevisst. Tidene er ikke blitt noe mindre krevende siden den gangen.

Oljeprisen er fortsatt lav og effekten for oljebransjen og beslektede næringer er åpenbar. Det er nå en kraftig oppbremsing og nesten fullstendig stans for mange selskaper i denne næringen. I fjor var den langsiktige forventningen til oljeprisen fortsatt forsiktig optimistisk, mens det nå er mer uklart når det eventuelt vil snu. Foreløpig har ringvirkningene for øvrige bransjer vært mer begrensede og til dels avhjulpet av svak kronekurs, men likevel har flere selskaper måttet gjennomføre store restruktureringer og vi har allerede sett at flere av de store selskapene har indikert store nedskrivninger, og vi må forvente at flere vil følge etter.

Finanstilsynets fokus på nedskrivningsvurderinger

Nedskrivningsvurderinger er fortsatt et fokusområde for finanstilsynets kontroll av de børsnoterte selskapenes finansielle rapportering. Vi må også forvente at de ser på dette ved revisjonstilsyn.

I 2015 gjennomførte finanstilsynet et tematisyn for revisjon av verdsettelsesposter (estimer). Tilsynet dekket både børsnoterte og andre store selskaper i mange ulike bransjer og det var særlig fokus på olje- og oljeservice i lys av den økte usikkerheten. Finanstilsynet kontrollerte om revisor har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for sin konklusjon og revisjonsberetning. Finanstilsynet mener at det bør være mer fokus på kompetanserisiko og behovet for risikoreducerende tiltak. Her må man både gjøre vurderinger i forhold til kompetanse innenfor verdsettelse, men også bransjekompetanse. I den oppsummerende rapporten fra tilsynet påpekes det flere konkrete forbedringsområder, og disse bør alle revisorer som arbeider med krevende verdsettelse/nedskrivningsvurderinger i årsoppgjøret ta inn over seg. Finanstilsynet identifiserte svakheter knyttet til retningslinjer og rutiner for utpeking av team, dokumentasjon

av vurderingen av kompetanse og involvering av oppdragskontrolløren når det gjelder foretak av allmeninteresse.

Revisjon av vesentlige estimater er krevende – lett å trå feil

Regnskapsestimater som bygger på kompliserte fakta og usikre forutsetninger samt omfattende beregninger, krever høy kompetanse og erfaring. Både selskap og/eller revisor har gjerne behov for å hente inn spesialkompetanse i forhold til bransjekunnskap og verdsettelsesmetoder. Grad og type involvering av eksperter vil selvfølgelig avhenge av type estimat og grad av estimatusikkerhet, men dette må vurderes og dokumenteres. For at oppdragskontrolløren skal ha en reell funksjon og redusere risikoen for feil, må denne involveres på riktig tidspunkt.

Det er mange kilder til feil og mangler i verdsettelse. Dette kan være manglende konsistens med historiske resultater eller selskapets strategi og markedsforventning. Revisor bør særlig være på vakt i forhold til den berømmelige hockeysticken i estimatene eller forutsetninger om superprofit og markedsdominans til «evig tid». Det er også viktig å huske på at man skal være skeptisk til prognoseperioder utover fem år da disse blir svært usikre.

Man må påse at ekspansjonsinvesteringer eller restruktureringer ikke er inkludert, slik at man kun ser på fremtidige kontantstrømmer for eiendelen slik den er i dag. Revisor bør også utvise stor aktsomhet hvis selskapet ser bort fra markedsinformasjon og klarer å (bort)forklare eventuelle avvik mot børskurs. I mange tilfeller er det også uklart om forventede fremtidige kontantstrømmer er risikojusterede eller om avkastningskravet må justeres. Der estimatene er svært usikre, må man vurdere behovet for å se på ulike scenarioer og vekte disse. Med fallende renter vil en ren teknisk beregning kunne medføre fallende avkastningskrav, men det

er viktig samtidig å gjøre oppdaterte vurderinger av risikopremiene i markedet.

Takster er ikke alltid pålitelige

Mange selskaper bruker takster enten i sin vurdering av nedskrivningsindikatorer eller som grunnlag for nedskrivning. Det kan også være utfordringer i forhold til å få tilgang til selskapets eksterne eksperter metode og grunnlag, for å vurdere deres objektivitet. Man må også være klar over at det i dagens marked ikke alltid finnes en «willing buyer» eller et aktivt marked, og dette kan gjøre disse takstene svært upålitelige. Skal man belage seg på lignende transaksjoner, må man også sikre seg at disse virkelig er sammenlignbare. I mange tilfeller er det mange mulige scenarioer og utfall som gjør at det kan være vanskelig å vurdere et punkt estimat.

Bruk av pålitelighetsintervall

Det vil som regel være enklere for revisor å ta stilling til om ledelsens estimater ligger innenfor et akseptabelt intervall. Det er da viktig å gjøre en nøye og dokumentert vurdering av hva som er akseptabelt. Dette kan basere seg på historisk informasjon, tilgjengelig markedsinformasjon og forventninger. Ledelsens estimater må i tillegg vurderes nøye i forhold til deres objektivitet, insentiver og andre forhold som kan medføre (over)optimistiske forutsetninger. Dette er krevende vurderinger spesielt i dagens marked, hvor man må forvente at flere selskaper ikke innfridde det som ble forutsatt i fjor, og dette vil kreve særskilt oppfølging i år for å sikre at det er tatt hensyn til ny informasjon. I et år hvor mange selskaper går med underskudd, vil også tidligere innregnede skattefordeler kunne representere en risiko som må vurderes nøye.

Årsoppgjøret som venter kan bli utfordrende, men akkurat nå håper jeg du nyter en velfortjent juleferie med familie og venner og jeg benytter anledningen til å ønske dere alle et godt og fremgangsrikt år.

Flere solide kollegaer til vårt kontor på Filipstad Brygge

RSM er Norges sjette største revisjonsselskap. Alt vi gjør, gjør vi for å skape gode kundeopplevelser. Måten vi gjør det på er blant annet gjennom å tiltrekke og beholde bunnsolide medarbeidere. Det vi opplever som unikt er at hos oss slipper du å få en «albue i siden», men det er stor sjanse for at du får et klapp på skulderen. Vi har stor tro på at det gir ansatte som trives, og ansatte som trives yter bedre overfor våre kunder og er morsommere å jobbe med.

For fullstendige annonser, se rsmnorge.no.

RÅTASS I REGNSKAPSFAGET

Vi vokser og søker deg som fortrinnsvis er statsautorisert revisor med et utpreget faglig engasjement. Du har solid erfaring med å løse regnskapsmessige problemstillinger. Denne erfaringen kan du ha ervervet gjennom operativ erfaring fra revisjon, fra en fagavdeling i et revisjonsselskap eller fra konsernregnskapsavdeling i et børsnotert selskap. Du er lidenskapelig opptatt av regnskapsfaget og veksler godt mellom det å utvikle internkompetanse og løse komplekse regnskapsmessige problemstillinger sammen med våre kunder og kollegaer.

LEDER IT-REVISJON OG ANALYSE

Vi vokser og søker deg som har relevant økonomisk utdanning, fortrinnsvis MRR og/eller CISA-sertifisering, og et sterkt faglig engasjement. Du har minimum fire års relevant erfaring fra ekstern revisjon, hvor bruk av dataanalyser er en sentral del i ditt arbeid. For å lykkes i rollen må du være faglig sterk, og en utpreget lagspiller. Du må være «fremoverlent» og god til å kommunisere.

REVISORMEDARBEIDERE

Vi vokser og søker deg med høyere økonomisk utdanning og med sterkt faglig engasjement. Som revisormedarbeider har du fortrinnsvis to års oppgjør eller fler på samvittigheten, og et ønske om å bidra til å videreutvikle RSM som en preferert

revisjonspartner. For å trives i RSM, tror vi du har en utpreget stå-på-vilje, er lett å engasjere, jobber systematisk og bidrar aktivt med å gjøre deg selv og dine kollegaer gode.

MEDARBEIDERE TRANSAKSJONSSTØTTE

Vi vokser og søker deg med høyere relevant økonomisk utdanning og som har det aller best når du får jobbe med innsiell analyse og modellering. Du drives av gode prestasjoner og går gjerne den ekstra mila for å skape ekte kundeglede.

Hvorfor RSM?

RSM ønsker å være en raus arbeidsgiver. Vi ønsker at alle våre ansatte skal få utfordringer og prestere på et høyt nivå, samtidig som det er balanse mellom jobb og privatliv. Hos oss jobber vi i team og i tett samarbeid med partnerne. I RSM trives vi på jobb, og vi trives sammen. Vi tilbyr ikke jobber, vi tilbyr karrierer! Vår filosofi er at hvis du bringer kompetanse, motivasjon og innsats, sørger vi for gode vekstvilkår!

Søknad med en oppdatert CV og kopi av vitnemål sendes til karriere@rsmnorge.no

Alle henvendelser behandles konfidensielt.

Kontaktperson: Øyvind Sæther, Rekrutteringsansvarlig RSM, tlf: 915 65 699

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Maestro og Signant* gjør jobben mye enklere.

* Elektronisk signatur med Signant er innebygget i Maestro Årsoppgjør. Det er enkelt å lage ferdig årsregnskapet og la hele signaturprosessen gå automatisk.

Maestro Årsoppgjør er markedslederen innen programvare for årsoppgjør. Programmet er den enkleste veien til korrekt utfylte ligningspapirer og regnskap.

Programvaren er integrert med Altinn og åpner for elektronisk innlevering av økonomisk informasjon.

Systemet gir mulighet for innlevering av skjema til flere offentlig etater på en enkel, rask og sikker måte. Vi er stolte av å si at av alle fagsystemleverandører leverer vi flest årsoppgjør og likningspapirer via Altinn.

Flere tilleggsmoduler til Maestro Årsoppgjør finnes for utarbeidelse av nøkkeltallsanalyser, konsernregnskap og perioderegnskap.

Ta kontakt på telefon 02575
eller salg@maestro.no for mer informasjon og bestilling

maestro.no/arsoppgjør